

Den heliga natten

Där satt de nu som vanligt, ihopkrupna och försökte ta sig så nära elden som möjligt. Nedkylda av den kalla palestinska natten. Detta var inget liv för dunungar, men det var inte heller några av den stora stadens rika och bortskämda ynglingar som låg här. Männerna runt elden var grova och lågornas sken spelade över väderbitna ansikten, utmejslade efter år av arbete ute i det fria. Någon hade ärr från strider som utkämpats mot vilda djur. En del hade drivits ut hit i en längtan efter friheten, någon annan i ett försök att undvika rättvisan men för de flesta var herdejobbet något man föddes in i. Deras far hade kämpat mot det palestinska landskapets olika faror liksom dennes far i sin tur och så vidare. Det var också som herdar det Israeliska folket hade tagit steget in i det land som Gud lovat Abraham. Och hade inte kung David själv varit herde innan han blev kung? Detta var ett samtal männen haft många gånger, ett samtal som alltid slutade med förbannelser över det stadsfolk som idag dömde ut dem alla som illaluktade och smutsiga strykare. Skulle de exempelvis vilja ta sig in i templet vore det förmodligen en omöjlighet. Deras arbete stämplade dem som allt för rituellt orena. Sedan hade de inte heller någon vilja att nalkas templet. Det var storstadens hem, där spatserade de rika och mäktiga runt för att visa sin rikedom och förmodade fromhet. Nej herdarna fann sin Gud där ute bland vidderna. Där i det land Gud gett sitt folk, bland kullar och dalar, i regn och stekande hetta, i soluppgång och solnedgång. Där mötte de den Gud som inte sätter upp några hinder för den som söker honom. En naturgrundad Gudstro som doftar som jorden efter de första dropparna regn efter torra.

Men så bryts nattens tystnad och ett ljussken exploderar kring männen. De finner sig plötsligt mitt i Herrens skinande härlighet. En härlighet världen varit berövad i tusentals år, en härlighet som bara lämnat en känsla av längtan kvar inom människan. Mitt i denna härlighet satt nu dessa enkla herdar. Och dessa råbarkade män som med slunga, påk eller andra medel fått skrämman bort rovdjur som hotade deras flock, greps nu av en stor rädsla. Sakta började deras ögon att vänja sig vid ljuset och så ser de att mitt i det starkaste skenet står någon eller något. Då öppnar varelsen munnen och talar till dem. Och vilka ord de fick höra. Ord som fick det fantastiska skenet att framstå som månljus, som fick deras rädsla att försvinna och deras värld att rämna; "Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, Han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni ska finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba." Innan de ens hunnit förstå orden de hört exploderar vildmarkens tystnad och en stor här står framför dem och prisar Gud. Sedan, lika snabbt som nattens lugn försvann har det åter lagt sig. Herdarna ser förvånad på varandra. Men i deras ögon finns något mer än förvånad rädsla, där finns hopp.

Ingen av dem reagerar över att Messias skulle återfinnas i en krubba. Och varför skulle de? Vad i detta faktum var mer oväntat än att Guds härlighet omslutit en grupp herdar? Inte profeter, inte präster eller ens skriftlärd utan just herdar. De visste nog med en gång att ingen skulle komma att tro dem. Upplevelsen skulle få förbli deras egen, en hemlighet som skulle binda dem samman för resten av deras liv. För aldrig skulle prästerna tro dem, snarare skulle de riskera att anklagas för att häda än bli tagna på allvar.

Men Herdarna trodde på vad de hört och lämnar sin flock för att bege sig till Betlehem. En dödssynd för en herde men inget var längre som det varit förut. Det som varit självklart

framstod nu i ett helt annat ljus. De var tvungna att se Messias, drivna av en längtan och ett hopp. Och i stallet finner de barnet precis så som Ängeln sagt. Och här i stallet finner de också en mor som tar deras ord på allvar, som inte ens ifrågasätter deras berättelse utan snarare ser ut som om hon väntat dem. Som om hon förstod dem. Som om hon själv stått inför samma Ängel.

Idag minns vi att Gud blev människa och här står jag och berättar om ett gäng herdor. Men jag tycker det är slående när man läser julevangeliet att Jesusbarnet har en ganska liten roll. Han gör inget extraordinärt, inga under eller mirakel. Istället framstår Josef, Marie och Herdarna som berättelsens huvudpersoner. Det finns något typiskt för Jesus också i detta. När han kommer till vår jord börjar han inte med att själv agera eller ta för sig. Han föds, lindas och läggs i en krubba. Långt ifrån en födelse värdig himlarnas konung. Jesus både föds och dör faktiskt i vad som kan betecknas som missär. Inget i det yttre vittnar om det fantastiska som sker. Men ändå är det något särskilt med detta nyfödda barn. Det drar till sig människor. Jesusbarnet kanske inte tar huvudpersonens utrymme i dramat men likt navet i ett hjul samlas olika människoliv kring honom.

Här är det ju underbart att titta på vilka människor det var som drogs till Jesusbarnet. Först och främst var givetvis Maria bunden vid barnet. Maria, en tjej i de yngre tonåren som dragit på sig skammen att bli gravid innan hon gift sig. En ung tjej det tusslade och tasslades om hemma i Nasaret. Och hennes man sedan då. En medelålders snickare som var årets skämt hemmavid där folket nog visste att det minsann inte var hans barn Maria bar. En man som givetvis själv måste varit fylld av tvivel inför hans unga frus förklaring om en ängel och Guds son. Och sist då herdarna, män hänvisade till samhällets utkanter. Längst ner på den sociala och religiösa hierarkin. De människor som samlades runt Jesusbarnet kan knappast karakteriseras genom allt det gode de hade. Snarare är det allt det goda de saknade som framträder tydligast. Och med denna saknad inom sig drogs de till Jesusbarnet som inget annat gjorde än gav sig själv till dem. Tror vi verkligen att det är en slump att Jesus föds med dessa människor kring sig och dör med rövare, soldater, en fattig änka, en för detta prostituerad och några desillusionerade lärjungar kring sig?

Herdarna var givetvis skitiga och luktade skunk men vad gjorde väl det i ett stall. Ingen som kom behövde känna att det här var ett för fint rum för dem att träda in i. Men ändå var där en sådan helighet som strömmade ut från barnet att när vi på annat ställe läser om de vise männen, förmögna och vana vid prakt, så har inte heller de någon tvekan om att de kommit rätt. Vid krubban som senare vid korset fick hög som låg plats och det enda kravet som ställdes var närvaron. Att faktiskt ta steget fram till krubban, eller korset, att våga tro.

Känner du igen dig i herdarna, det gör jag. Känslan av att inte vara värdig, att om och om igen misslyckas med att förbli ren nog att kunna nalkas Gud. Det är också vi som sitter kring elden, frusna av inte så mycket kylan ute som av frågor inför livets mysterium. Utan svar men med många frågor försöker vi finna värme i det som finns i vårt liv. Vänner, familj, jobb med mera. Och visst värmer det men bara så att vi klarar natten, så att vi kan fortsätta fundera på livets gåta och obarmhärtiga korthet. Men så ändras allt. I ett slag möter vi som herdarna svaret på våra frågor. Gud själv föds till jorden och den mening med livet vi själva aldrig helt kan bygga upp får i mötet med vår skapare ett svar som håller. Där vi sitter och funderar på hur *vi* ska kunna nalkas Gud, kommer istället *han* oss till mötes.

I krubban strålar det lilla barnet av det fantastiska sken som bara nåd kan ge. Till krubban, liksom till korset, är alla välkomna.